

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT
**SEMIÒTICA I TEORIA DE LA
COMUNICACIÓ**

Any acadèmic 2015-16

Informació general de l'assignatura

Denominació	SEMIÒTICA I TEORIA DE LA COMUNICACIÓ
Codi	101902
Semestre d'impartició	1r semestre - Avaluació continuada
Caràcter	Bàsica
Nombre de crèdits ECTS	7.5
Grups	únic
Crèdits teòrics	0
Crèdits pràctics	0
Horari de tutoria/lloc	Despatx 1.23 RECTORAT Horari a concertar
Departament/s	Filologia Catalana i Comunicació
Modalitat	Presencial
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.
Idioma/es d'impartició	Català
Grau/Màster	Grau en Comunicació i Periodisme Audiovisuals
Horari de tutoria/lloc	Despatx 1.23 RECTORAT Horari a concertar
Adreça electrònica professor/a (s/es)	jcapedvila@filcat.udl.cat marionavisa@filcat.udl.cat

Joaquim Capdevila
Mariona Visa

Informació complementària de l'assignatura

Aquesta assignatura proposa d'antuvi una aproximació a la semiòtica, assajant una delimitació dels seus grans àmbits i abordant les concomitàncies i diferències entre semiòtica, semiologia,

lingüística i sociologia. Incideix, en segon terme, en la teoria de la comunicació contemporània: amb relació, principalment, de la comunicació massiva. I dedica el tercer bloc del seu temari a

la caracterització sociohistòrica, comunicològica i semiòtica de la (moderna) cultura de masses.

Aquesta assignatura, des de la sociologia cognitiva de l'acte comunicatiu i, més justament, des de la pragmàtica (psico)sociològica de la comunicació, presta una especial atenció a l'estudi dels processos comunicatius amb un èmfasi particular en els discursos periodístics i publicitaris.

Així mateix, l'assignatura estudia, des dels principals enfocaments teòrics, els efectes psicosocials de la comunicació i dels seus mitjans

Objectius acadèmics de l'assignatura

Aquesta assignatura proposa d'antuvi una aproximació a la semiòtica, assajant una delimitació dels seus grans àmbits i abordant les concomitàncies i diferències entre semiòtica, semiologia, lingüística i sociologia. Incideix, en segon terme, en la teoria de la comunicació contemporània: amb relació, principalment, de la comunicació massiva. I dedica el tercer bloc del seu temari a la caracterització sociohistòrica, comunicològica i semiòtica de la (moderna) cultura de masses.

Aquesta assignatura, des de la sociologia cognitiva de l'acte comunicatiu i, més justament, des de la pragmàtica (psico)sociològica de la comunicació, presta una especial atenció a l'estudi dels processos comunicatius amb un èmfasi particular en els discursos periodístics i publicitaris.

Així mateix, l'assignatura estudia, des dels principals enfocaments teòrics, els efectes psicosocials de la comunicació i dels seus mitjans.

Objectius generals de l'assignatura.

- a. Descobrir la globalitat del concepte de comunicació.
- b. Conèixer els autors més rellevants per a la teoria de la comunicació contemporània.
- c. Comprendre les interrelacions entre agents socials i la producció de llenguatges audiovisuals.
- d. Reflexionar sobre les implicacions i l'impacte dels mitjans i els aspectes ètics de la pràctica dels comunicadors/es.
- e. Qüestionar els prejudicis propis sobre la facilitat de manipulació de la resta de persones.
- f. Assolir elements teòrics per a la pràctica professional.

Competències

Competències	Objectius Formatius
Domini de les nocions de cultura de masses, i de societat-cultura de comunicació de masses, i comprensió de l'evolució sociohistòrica dels fenòmens a què fa referència.	Capacitat de lectura i estudi.
Capacitat per assimilar els tipus de referents i de representacions que intervenen en el camp simbòlic.	Capacitat d'abstracció i anàlisi en l'esfera de la semiòtica de la comunicació simbòlica.
Capacitat per comprendre la noció i l'abast de l'imaginari col·lectiu, i per identificar-ne les principals estructures mentals, i competència així mateix per comprendre com els instruments visuals i audiovisuals contribueixen a la conformació, consagració i vehiculació de les estructures dels imaginaris socials.	Capacitat d'abstracció i anàlisi en l'esfera de la semiòtica de la comunicació simbòlica.
Comprensió de la semiòtica en tant que camp científic multidisciplinari l'objecte central del qual és l'estudi de la significació – o de la construcció de la significació – dels actes comunicatius, i que, a tals efectes, adopta necessàriament un enfocament macrocomunicatiu que té en compte de manera fonamental la pragmàtica social o psicosocial de l'acte comunicatiu, o si ho preferim, la sociologia o psicosociologia de la pragmàtica comunicativa.	Capacitat d'abstracció i anàlisi en l'esfera de la semiòtica de la comunicació simbòlica.
Capacitat per situar els principals autors i corrents en l'àmbit de la teoria de la comunicació.	Capacitat de lectura i estudi. Capacitat de comprensió i síntesi.
Capacitat per reflexionar sobre les implicacions i l'impacte dels mitjans i els aspectes ètics de la pràctica dels comunicadors/es.	Capacitat de lectura i estudi. Capacitat de comprensió i síntesi.
Capacitat per qüestionar els preconceptes propis sobre la comunicació mediada.	Capacitat de lectura i estudi. Capacitat de comprensió i síntesi.
Capacitació d'anàlisi (psicocio)pragmàtica d'una imatge (en context).	Capacitat d'abstracció i anàlisi en l'esfera de la semiòtica de la comunicació audiovisual.

Continguts fonamentals de l'assignatura

TEMARI

PRIMERA PART. LA SEMIÒTICA

UNITAT I. SIGNE NATURAL I SIGNE ARBITRARI. EL MISSATGE. SIGNIFICAT I SIGNIFICACIÓ.

UNITAT II. LA SEMIOLOGIA I LA SEMIÒTICA.

UNITAT III. LA SEMIÒTICA. ELS INSTRUMENTS SIMBÒLICS (O ELS MECANISMES DE MEDIACIÓ

SIMBÒLICA).

UNITAT IV. LA SEMIÒTICA. LES EXPRESSIONS SIMBÒLIQUES.

UNITAT V. EL SÍMBOL. SIMBOL I MITE. ELS MITES DE LA MODERNITAT.

UNITAT VI. MECANISMES DE SIMBOLITZACIÓ (O DE GENERACIÓ SIMBÒLICA).

UNITAT VII. CAP A UNA RETÒRICA DEL SÍMBOL SOCIAL.

UNITAT VIII. ELS RITUALS I LES SITUACIONS COMUNICATIVES RITUALITZADES.

UNITAT IX. CODIS BÀSICS EN LA CODIFICACIÓ DE LES EXPRESSIONS SIMBÒLIQUES. LA COMUNICACIÓ NO VERBAL. RELACIONS PROXÈMIQUES. RELACIONS CRONÈMIQUES.

UNITAT X. LA REPRESENTACIÓ SIMBÒLICA. ELS MARCS BÀSICS DE REPRESENTACIÓ SIMBÒLICA DE LA REALITAT SOCIAL.

UNITAT XI. LA PRAGMÀTICA SOCIAL DE L'ACTE COMUNICATIU. LA PRAGMÀTICA SOCIAL DE LA COMUNICACIÓ AUDIOVISUAL.

SEGONA PART. TEORIES DE LA COMUNICACIÓ (7 setmanes)

UNITAT I: LA COMUNICACIÓ COM A OBJECTE D'ESTUDI

UNITAT II. TEORIA DE L'AGULLA HIPODÈRMICA

UNITAT III TEORIA DELS EFECTES LIMITATS

UNITAT IV TEORIA DELS USOS I GRATIFICACIONS

UNITAT V. LA TEORIA DE L'ESTABLIMENT DE L'AGENDA

UNITAT VI. LA TEORIA CRÍTICA

UNITAT VII. ELS ESTUDIS CULTURALS

UNITAT VIII: L'ECONOMIA POLÍTICA

UNITAT IX. TEORIES DE LA COMUNICACIÓ EN LA CIBERCULTURA

Eixos metodològics de l'assignatura

Totes les classes són magistrals amb el grup gran.

Sistema d'avaluació

MATÈRIA	ASSIGNATURA	ECTS	UNIDAD TEMPORAL	
			CURS	SEMESTRE
Comunicació	Semiòtica i Teoria de la Comunicació	7.5		
			1C	1S

Sistema d'avaluació

- Examen (50%).
- Treball aplicat (30%).
- Ressenyes bibliogràfiques (20%).
- Assistència regular a les classes (obligatòria).

Bibliografia i recursos d'informació

BIBLIOGRAFIA

1. SEMIÒTICA

Greimas, A. J., *Sign, language, culture*, Mouton, The Hague 1970.

Greimas, A. J., *En torno al sentido: ensayos semióticos*, Madrid, Fragua, 1973.

Greimas, A. J., *Semiótica: diccionario razonado de la teoría del lenguaje*, Madrid, Gredos, 1990-1991. 2 vols.

Eco, U.: *La estructura ausente: introducción a la semiótica*, Barcelona. Lumen, 1972.

Eco, U.: *Signo*, Barcelona, Labor, 1976.

Eco, U.: *Tratado de semiótica general*, Barcelona, Lumen, 2000.

Eco, U.: *Semiótica y filosofía del lenguaje*, Barcelona, Lumen, 2000.

Kristeva, J., *Semiótica*, Madrid, Fundamentos, 1978.

Hénault, A., *Les enjeux de la sémiotique: introduction à la sémiotique générale*, Paris, PUF, 1979.

Lotman, Jurij M.: *Acerca de la semiosfera*, Valencia, Episteme, 1995.

Morris, Charles W., *Signos, lenguaje y conducta*, Madrid, Losada, 1962.

Morris, Charles W., *Fundamentos de la teoría de los signos*, Barcelona, Paidós, 1985.

Morris, Charles W., *Symbolism and reality: a study in the nature of mind*, Amsterdam, John Benjamins, 1989.

Pericot, J., *Servirse de la imagen: un análisis pragmático de la imagen*, Barcelona, Ariel, 1987.

Pericot, J., *Mostrar para decir: la imagen en contexto*, Bellaterra, Publicacions de la UAB, 2000.

Segre, C., *Semiotica, historia y cultura*, Barcelona, Ariel, 1981.

Serrano S., *La semiótica: una introducción a la teoría de los signos*, Barcelona, Montesinos, 1983

Serrano, S., *Signes, llengua i cultura*, Barcelona, Edicions 62, 1980.

Sini, C., *Semiotica e filosofia: segno e linguaggio in Pierce, Nietzsche, Heidegger e Foucault*, Bologna, Il Mulino, 1990.

Sini, C., *Semiotica ed ermeneutica*, Milano, Cisalpino, 2003.

2. TEORIA DE LA COMUNICACIÓ

Amela, V. *La televisió spectacle*. UOC. 2008

Baudrillard, J., *Pantalla total*, Barcelona, Anagrama, 2000.

Bourdieu, P., *Sobre la televisió*, Barcelona, Edicions . 62, 1997

Busquet, J, Medina, A. ; Sort, Josep. *La recerca en comunicació. Què hem de saber? Quins passos hem de seguir?*. Editorial UOC, 2006.

Eco,U., *Apocalípticos e integrados*, Barcelona, Lumen, 1995.

Farré, J. *Invitació a la teoria de la comunicació*. Tarragona: Universitat Rovira Virgili, 2005.

Hartley, J. *Los usos de la televisión*. Madrid. Paidós- 2000

Kapuscinski, R. Los cínicos no sirven para este oficio: sobre el buen periodismo . Anagrama. 2005

Katz, E., Blumler, J.G., i Gurevitch, M., «Usos y gratificaciones de la comunicación demasas», a

Mattelart, M. *Historia de las teorías de la comunicación*. Barcelona: Paidós, 1997

McQuail, D., *Introducción a la Teoría de la Comunicación de Masas*, Barcelona, Paidós,1999.

Moragas, M. (comp.), *Sociología de la comunicación de masas. Estructura, funciones y efectos*, Barcelona, Gustavo Gili, 1994

Postman, N. *Divertirse hasta morir. el discurso público en la era del "show business*. Ediciones de la Tempestad. 2012

Rodrigo, M.; Estrada, A. *Les teories de la comunicació*. Barcelona: UOC, 2008.

Watzlawick, P. i altres, «Algunos axiomas exploratorios de la comunicación», a Teoría de la comunicación humana, Barcelona, Herder, 1993, pp. 49-71.

Wolton, D. Internet, i després...? : una teoria crítica sobre els nous media Pórtic. 2000

Bibliografia complementària

- Bourdieu, P., *Contrafuegos*, Barcelona, Anagrama, 1999.
- Dayan, D., *En busca del público: Recepción, televisión, medios*, Barcelona, Gedisa, 1997.
- McLuhan, M., i Powers, B. R., *La aldea global*, Barcelona, Planeta-DeAgostini, 1994.
- Mattelart, A., *La mundialización de la comunicación*, Barcelona, Paidós, 1998.
- Ramentol, S., *L'Era de la llum: societat i comunicació a les portes del segle XXI*, Barcelona,
- Trend, D. (comp.), *Reading digital culture*, Oxford, Blackwell, 2001.
- Virilio, P., *La bomba informàtica*, Madrid, Cátedra, 1999.

3. BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA

- Baudrillard, J., *Pantalla total*, Barcelona, Anagrama, 2000.
- Bourdieu, P., *Contrafuegos*, Barcelona, Anagrama, 1999.
- Dayan, D., *En busca del público: Recepción, televisión, medios*, Barcelona, Gedisa, 1997.
- Eco, U., *Apocalípticos e integrados*, Barcelona, Lumen, 1995.
- McLuhan, M., i Powers, B. R., *La aldea global*, Barcelona, Planeta-DeAgostini, 1994.
- Mattelart, A., *La mundialización de la comunicación*, Barcelona, Paidós, 1998.
- McQuail, D., *Introducción a la Teoría de la Comunicación de Masas*, Barcelona, Paidós, 1999.
- Ramentol, S., *L'Era de la llum: societat i comunicació a les portes del segle XXI*, Barcelona, Institut de Ciències Polítiques i Socials, 1991.
- Trend, D. (comp.), *Reading digital culture*, Oxford, Blackwell, 2001.
- Virilio, P., *La bomba informàtica*, Madrid, Cátedra, 1999.